ECLI:LV:RAT:2022:0412.11353007521.7.S
Krimināllieta Nr.11353007521
KA04-0453-22/14

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2022.gada 12.aprīlī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā
tiesnese Tamāra Broda,
tiesnese Smaida Gļazere,
tiesnese Diāna Dumbre

izskatīja rakstveida procesā apelācijas kārtībā krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā saistībā ar apsūdzētā /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2021.gada 29.septembra spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

Ar Rīgas rajona tiesas 2021.gada 29.septembra spriedumu /pers. A/ notiesāts pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas par to, ka neatļauti iegādājās, glabāja psihotropo vielu lielā apmērā un psihotropo vielu realizācijas nolūkā un neatļauti realizēja psihotropo vielu, pēc Krimināllikuma 253.[2]panta pirmās daļas par to, ka, būdams persona, kura brīdināta par kriminālatbildību par narkotisko un psihotropo vielu neatļautu lietošanu, neatļauti glabāja narkotisko vielu nelielā apmērā un neatļauti lietoja narkotisko un psihotropo vielu, pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajos apstākļos.

Par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā, /pers. A/ sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem, 6 mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Par noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 253.[2]panta pirmajā daļā, /pers. A/ sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 1 mēnesi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, sods /pers. A/ noteikts pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot noteiktos sodus, – brīvības atņemšana uz 5 gadiem 6 mēnešiem 15 dienām, ar probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, 1.[1]daļas 1., 2., 3.punktu noteiktajam sodam daļēji pievienots neizciestais sods pēc Rīgas rajona tiesas 2020.gada 11.novembra sprieduma, un galīgais sods /pers. A/ noteikts - brīvības atņemšana uz 6 gadiem 6 mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 3 (trīs) gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu, soda termiņā ieskaitīta /pers. A/ atrašanās apcietinājumā no 2021.gada 28.aprīļa līdz šī sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Drošības līdzeklis – apcietinājums – atstāts negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

Par minēto spriedumu apsūdzētais /pers. A/ iesniedza apelācijas sūdzību, uzskatot soda termiņu par netaisnīgi lielu.

Tiesas kolēģija nolēma iztiesāt krimināllietu /pers. A/ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas, 253.[2]panta pirmās daļas rakstveida procesā, vadoties no Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 1.punkta, kas nosaka, ja apelācijas sūdzībā vai protestā izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu un ja prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, pret to neiebilst, lietu var iztiesāt rakstveida procesā.

Apsūdzētajam /pers. A/ 2022.gada 14.martā tika nosūtīts paziņojums par lietas iztiesāšanu rakstveida procesā (2.sējums lietas lapa 25), nekādus iebildumus pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā apsūdzētais /pers. A/ neiesniedza.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta piektās daļas 2.punktu Daudznozaru specializētās prokuratūras prokurors Māris Garjānis iesniedza viedokli, norādot, ka nav noraidījumu tiesas sastāvam.

Tiesa pareizi konstatējusi, ka apsūdzētais /pers. A/ tiesāts deviņas reizes, inkriminētos noziedzīgos nodarījumus izdarījis nedzēstas sodāmības laikā, būdams iepriekš sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu narkotisko vielu nelikumīgas aprites jomā. Konstatēts viens apsūdzētā atbildību mīkstinošs un divi atbildību pastiprinoši apstākļi, apsūdzētais izdarījis sevišķi smagu noziegumu un kriminālpārkāpumu.

Ņemot vērā minēto un to, ka galīgais sods /pers. A/ noteikts tuvu soda minimālajai robežai, kāds likumā noteikts par viņa izdarīto sevišķi smago noziegumu, kas paredzēts Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā, turklāt veicot daļēju sodu saskaitīšanu, prokurors uzskata, ka noteiktais galīgais sods - brīvības atņemšana uz 6 gadiem 6 mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 3 gadiem, /pers. A/ ir noteikts pareizi, tas ir pamatots un samērīgs.

Lūdz atstāt negrozītu Rīgas rajona tiesas 2021.gada 29.septembra spriedumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559.panta piektās daļas 2.punktu apsūdzētā /pers. A/ aizstāve zvērināta advokāta palīgs /advokāts/ iesniedza viedokli, norādot, ka nav noraidījumu tiesas sastāvam.

Aizstāvības ieskatā tiesa ir nepareizi novērtējusi vienu no soda veida noteikšanas kritērijiem – ar likumu aizsargātās intereses apdraudējuma raksturu un radītās sekas jeb noziedzīgā nodarījuma kaitīgumu –, kā rezultātā ir noteikusi pārāk bargu sodu.

Lai gan tiesas ieskatā apsūdzētā personība ir vērtējama negatīvi un kā tendēta uz noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kā rezultātā viņa labošana ir iespējama tikai ar reālu brīvības atņemšanu, tomēr jāņem vērā, ka tieši periodiska nonākšana ieslodzījuma vietā varētu būt veicinājusi noziedzīgu tieksmju veidošanos un stabilitāti.

Faktu, ka apsūdzētais vēlas stāties uz labošanās ceļa, pierāda ne tikai apsūdzētā izteikumi lietas izskatīšanas laikā, bet arī tas, ka apsūdzētais ir bijis nodarbināts.

Aizstāve uzskata, ka brīvības atņemšanas sods konkrētajā gadījumā nemaz nesasniedz Krimināllikuma 35.pantā paredzēto soda preventīvo mērķi, jo, ņemot vērā faktu, ka apsūdzētais ir darbspējīgs un viņam bija (ir) algots darbs, par soda veidu, kas var sasniegt Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā paredzēto mērķi, un kas uzskatāms par taisnīgu un samērīgu konkrētajā lietā, ir atzīstams kāds no Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem – sabiedrisko darbu vai naudas sodu, konkrētā soda mēru nosakot pēc tiesas ieskatiem.

Ja tomēr tiesa uzskatīs, ka Krimināllikuma 35.pantā noteiktais soda mērķis būs sasniedzams tikai piemērojot brīvības atņemšanas sodu, aizstāvības ieskatā nosakāmais brīvības atņemšanas sods par abiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir mīkstināms, ņemot vērā apsūdzētā vainu mīkstinošo apstākli un personību pozitīvi raksturojošo faktoru, ka apsūdzētais sadarbojies ar procesa virzītāju, piekrītot vienkāršota kriminālprocesa pabeigšanas formai.

Pie galīgā soda noteikšanas, pievienojot neizciesto sodu pēc 2020.gada 11.novembra sprieduma, tiesa nav norādījusi, kāds tas ir, lai pārliecinātos, vai galīgais sods apsūdzētajam ir noteikts pareizi un atbilstoši piemērojamām tiesību normām.

Ņemot vērā, ka apsūdzētā rīcība kriminālprocesa gaitā nekādā mērā nav radījusi pamatu uzskatīt, ka viņš turpinās noziedzīgas darbības, traucēs vai izvairīsies no tiesas vai sprieduma izpildes, tiesa nepamatoti ir atstāja negrozītu drošības līdzekli – apcietinājums –, tādā veidā nesamērīgi ierobežojot apsūdzētā tiesības.

Lūdz atcelt apsūdzētajam /pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – apcietinājums – līdz spriedums stāsies spēkā un mīkstināt viņam piespriesto sodu.

M o t ī v u d a ļ a

Tiesas kolēģija, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, prokurora un aizstāves viedokli, pārbaudījusi lietas materiālus, uzskata, ka Rīgas rajona tiesas 2021.gada 29.septembra spriedums ir atceļams daļā par noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu.

Apsūdzētā /pers. A/ vaina viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā tādā apjomā, kā tas norādīts pirmās instances tiesas spriedumā, pilnībā pierādīta ar lietas materiāliem, un viņa darbības kvalificētas pareizi pēc Krimināllikuma 253.^{1}panta trešās daļas, 253.^{2}panta pirmās daļas. Pirmās instances tiesa, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu, lietu izskatījusi bez pierādījumu pārbaudes, līdz ar to apelācijas instances tiesai nav likumīga pamata pārvērtēt pierādījumus.

Pie soda noteikšanas pirmās instances tiesa ievērojusi Krimināllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi, vērtējot noziedzīgo nodarījumu raksturu, radīto kaitējumu un apsūdzētā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus, kā arī ņēmusi vērā to, ka apsūdzētais izmantoja savas Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības, un pamatoti atzinusi, ka sods nosakāms brīvības atņemšanas veidā, kam tiesas kolēģija pievienojas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta otro un piekto daļu /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 253.^{2}panta pirmās daļas klasificējams kā kriminālpārkāpums, pēc Krimināllikuma 253.^{1}panta trešās daļas – kā sevišķi smags noziegums.

Rīgas rajona tiesa ir atspoguļojusi apsūdzētā personu raksturojošos datus, ko apelācijas instances tiesa neatkārto.

Izvērtējot noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas apstākļus, to raksturu un radīto kaitējumu, ziņas par apsūdzētā personību un ievērojot to, ka /pers. A/ pirms noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas bija notiesāts par līdzīgiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar nelegālu psihotropo vielu apriti, no kā var secināt, ka iepriekš noteiktie sodi nav spējuši viņu atturēt no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa pamatoti secinājusi, ka apsūdzētajam sods par katru noziedzīgo nodarījumu nosakāms brīvības atņemšanas veidā, jo cita soda veida piemērošana neatbilst apsūdzētā personībai un nesekmēs soda mērķa sasniegšanu.

Vērtējot apsūdzētajam piespriestā brīvības atņemšanas soda mēru, pirmās instances tiesa atbilstoši Krimināllikuma 46.panta trešajai daļai ir ņēmusi vērā apsūdzētā atbildību mīkstinošus un atbildību pastiprinošus apstākļus.

Pirmās instances tiesa pareizi saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi – apsūdzētā savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, līdz ar to šī apstākļa pārvērtēšanai apelācijas instances tiesā nav pamata.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu pirmās instances tiesa par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli atzinusi to, ka noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, savukārt saskaņā ar 12.punktu – Krimināllikuma 253.^{1}panta trešajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums izdarīts narkotisko vielu ietekmē.

Pirmās instances tiesa, ņemot vērā vienu atbildību mīkstinošu un divus atbildību pastiprinošus apstākļus, soda individualizācijas principu, par katru noziedzīgo nodarījumu piespriedusi tādu brīvības atņemšanas soda apmēru, kāds ir atbilstošs Krimināllikuma 35.pantā paredzētam soda mērķim.

Ievērojot to, ka pirmās instances tiesa, nosakot apsūdzētajam /pers. A/ sodu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, un galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, ir piemērojusi labvēlīgāko sodu saskaitīšanas principu - daļēju sodu saskaitīšanas principu, tiesas kolēģija atzīst, ka noteikto sodu nevar uzskatīt par bargu.

Nosakot sodu pēc vairākiem spriedumiem saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo un 1.^{1}daļu, pirmās instances tiesa pareizi secinājusi, ka apsūdzētais jaunus noziedzīgus nodarījumus izdarījis nosacīta soda izciešanas laikā (ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 9.novembra spriedumu noteikts brīvības atņemšana sods uz 3 gadiem ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem (aizturēšanā pavadītas divas dienas)), un sodam pamatoti pievienoja ne mazāk kā vienu trešdaļu no neizciestā soda, nosakot galīgo sodu – brīvības atņemšana uz 6 gadiem 6 mēnešiem.

Tā kā Rīgas rajona tiesa, nosakot galīgo sodu pēc spriedumu kopības saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu norādījusi Rīgas rajona tiesas 2020.gada 9.novembra sprieduma nepareizu datumu (11.novembris), tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas rajona tiesas 2021.gada 29.septembra spriedums šajā daļā ir atceļams.

Ievērojot to, ka /pers. A/ ir noteikts sods brīvības atņemšanas veidā un krimināllietā viņam ir piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums -, tiesas kolēģija nesaskata pamatu piemērotā drošības līdzekļa grozīšanai.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta 1^{1}.daļas 2.punktu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

atcelt Rīgas rajona tiesas 2021.gada 29.septembra spriedumu daļā par noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 51.pantu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, 1.^{1}daļas 1., 2., 3.punktu noteiktajam sodam daļēji pievienot neizciesto sodu pēc Rīgas rajona

tiesas 2020.gada 9.novembra sprieduma un galīgo sodu /pers. A/ noteikt brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) gadiem 6 (sešiem) mēnešiem, ar probācijas uzraudzību uz 3 (trīs) gadiem.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Nolēmums pieejams 2022.gada 12.aprīlī.

Tiesnese T.Broda

Tiesnese S.Gļazere

Tiesnese D.Dumbre